KORXONALARDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLIYALASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH

K.X. Saidova
TTYSI assistent

Kalit so'zlar: Investitsiyalar, korxona tuzilmasi, hukumat qarorlari, rivojlanish tendetsiyasi, faoliyatlar.

Kirish: Innovatsion faoliyatni moliyalashtirish ko'plab firmalar uchun muhim muammo hisoblanadi. Innovatsiyalarga investitsiyalarni kamaytiradigan moliyaviy cheklovlar uzoq muddatli iqtisodiy o'sishga to'sqinlik qilganligi sababli, siyosatchilar korxonalar o'zlarining innovatsion faoliyatini moliyalashtirish uchun foydalanishi mumkin bo'lgan moliyalashtirishning turli manbalarini, shuningdek, innovatsion biznesni moliyalashtirish uchun ishlab chiqishlari mumkin bo'lgan aralashuvlarni tushunishlari kerak.

Innovatsion faoliyatni moliyalashtirish boshqa investitsiya turlariga qaraganda bir necha sabablarga ko'ra qiyinroq.Innovatsiyalar odatda tashqi moliyalashtirishni olish uchun qabul qilingan garovni tashkil etmaydigan nomoddiy aktivni ishlab chiqaradi. Shuningdek, innovatsion faoliyatning texnologik va bozor noaniqligi investitsiyalarning daromadlarini juda noaniq qiladi, bu esa mablag' provayderlari tomonidan qo'llaniladigan standart risklarni sozlash usullari uchun jiddiy muammolarni keltirib chiqaradi.Innovatsiya g'oyadan boshlanadi, ba'zan ma'lum bir qiyinchilikka javoban yoki yangi imkoniyatdan foydalanish uchun.

Innovatsion jarayonning ushbu birinchi bosqichi uchun zarur bo'lgan resurslar miqdori yaratilayotgan innovatsiya turiga qarab juda katta farq qiladi.Innovatsion jarayonning birinchi bosqichi uchun tashqi moliyani jalb qilish juda qiyin bo'lishi mumkin, chunki assimetrik ma'lumotlarning yuqori darajasi va rag'batlantirishni moslashtirishning oson usullari mavjud emas. Bilim va g'oyalar nomoddiy, noaniqlik odatda juda yuqori va tarqalish kuchliroq deb hisoblanadi.

Bu, ayniqsa, aktivlari va daromadlari kam bo'lgan kichik, yosh kompaniyalar uchun to'g'ri keladi.Natijada, hukumatlar ko'pincha innovatsion jarayonning ushbu bosqichida ayniqsa yuqori xavfli loyihalar uchun potentsial mavjud bo'lgan bir nechta tashqi moliyalashtirish manbalari qatoriga kiradi. Davlat moliyalashtirishning bir nechta shakllari mavjud bo'lsada, eng keng tarqalganlari ilmiy-tadqiqot va ilmiy-tadqiqot ishlari bo'yicha grantlar va soliq imtiyozlaridir.Innovatsiyalarga xususiy investitsiyalarni qo'llab-quvvatlash uchun grantlar yoki soliq imtiyozlaridan foydalanish o'rtasidagi tanlov bir nechta kelishuvlarni o'z ichiga oladi, bu turli hukumatlar tomonidan qo'llaniladigan yondashuvlar nima uchun juda farq qilishi mumkinligini tushuntiradi.

Korxonalar uyda ishlab chiqilmagan innovatsiyalarni qabul qilish orqali ko'p foyda olishlari mumkin. Ular texnologiya tarqalishiga xalaqit beradigan bir qancha to'siqlarga duch kelishi mumkin, ammo ishlab chiqaruvchilar va foydalanuvchilar o'rtasidagi axborot nosimmetrikligi, yangi texnologiyalarga o'tishning yuqori xarajatlari, yuqori kirish xarajatlari (ayniqsa, muhim tarmoq effektlari bo'lgan hududlarda) va texnologik yo'lga bog'liqlik.Innovatsion jarayonning ikkinchi bosqichi g‘oyadan yangi mahsulot, xizmat yoki jarayonga prototiplarni ishlab chiqish va ularning real sharoitda, xoh real mijozlar, xoh haqiqiy xodimlar bilan bo‘lishidan qat’iy nazar qabul qilish imkoniyatlarini sinab ko‘rish orqali o‘tishni o‘z ichiga oladi.

Ushbu bosqichda moliyaviy ta'minlashning bir necha shakllari mavjud. Biznes farishtalari moliyaning asosiy manbalaridan biri bo'lib, odatda kapital yoki konvertatsiya qilinadigan kreditlar shaklida. Dastlabki bosqichdagi venchur kapital fondlari, kraudfanding platformalari, akseleratorlar va yirik korporatsiyalar ham rol o'ynaydi. Ixtisoslashgan bilim va jiddiy tekshirish faoliyati talab qilinadi.

Davlat sektori ushbu bosqichga xizmat qiluvchi xususiy moliya manbalarini rivojlantirishni qo'llab-quvvatlashi mumkin, lekin u bevosita kompaniyalarni moliyalashtiradi, grantlar va kreditlar beradi,

shuningdek, tijorat xaridlari sxemalaridan foydalanadi.Innovatsiya ishlab chiqilgandan va foydalanuvchi tomonidan muvaffaqiyatli sinovdan o'tkazilgandan so'ng, keyingi vazifa uni bozorga chiqarish, daromad olishni boshlash va uni kengaytirishdir. Ushbu muayyan bosqich uchun moliyani olish qobiliyatiga va uning manbasiga ikkita omil ta'sir qiladi: amalga oshiriladigan investitsiyalar tabiati va noaniqlik darajasi.

Innovatsiyalar uzoq muddatli iqtisodiy o‘sishning asosiy omili hisoblanadi. Kapitalning to'planishi, xoh o'simliklar va asbob-uskunalar kabi jismoniy aktivlar ko'rinishida bo'ladimi yoki yaxshi inson kapitali orqali, agar yangi mahsulotlar, xizmatlar, jarayonlar yoki biznes modellari ishlab chiqilmaguncha va amalga oshirilmasa, o'sishni cheksiz davom ettira olmaydi.

Xulosa

Globallashgan raqamli iqtisodiyotda korxonalarning innovatsiyalar qobiliyati raqobatbardoshlik va iqtisodiy o'sish uchun juda muhimdir. Xususiy moliyalashtirish yetakchilik qilishi kerak bo'lsada, hukumatlar bozordagi zaifliklarni bartaraf etishda va davlat-xususiy sheriklikni osonlashtirishda muhim rol o'ynaydi. Agar bu jarayon samarali amalga oshirilsa, muhokama qilingan siyosat choralari joriy moliyalashtirishdagi kamchiliklarni bartaraf etishga va innovatsion g'oyalarni tijorat foydalariga aylantirish uchun zarur bo'lgan xavf kapitaliga kirishni yaxshilashga yordam beradi. Bu keng tarqalgan foyda bilan jonli innovatsion ekotizimni rivojlantirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Almus, M. va D. Czarnitzki. 2003 yil. "Davlat ilmiy-tadqiqot subsidiyalarining firmalarning innovatsion faoliyatiga ta'siri: Sharqiy Germaniya misoli". Biznes va iqtisodiy statistika jurnali 21 (2): 226–36.
2. Barry, C. B., C. J. Muscarella, J. W. Peavi III va M. R. Vetsuypens. 1990. “Ommaviy kompaniyalarni yaratishda venchur kapitalning roli: Ommaviy jarayondan dalolat.” Journal of Financial Economics 27 (2): 447–71.
3. Caselli, S., S. Gatti va F. Perrini. 2009. "Venchur kapitalistlari innovatsiyalar uchun katalizatormi?" Yevropa moliyaviy menejmenti 15 (1): 92–111.
4. Darvas, Z. 2013. “Bank tizimining mustahkamligi kichik va o‘rta biznesni ko‘proq moliyalashtirishning kalitidir”. Bruegel siyosatiga qo'shgan hissasi 2013/10.
5. Xoll, B. va B. Xan. 2002. “Yangi texnologiyani qabul qilish”. Yangi Iqtisodiyot qo'llanmasida, ed. Derek Jons. Bingley, Buyuk Britaniya: Emerald guruhi Nashriyot.